

מה הדין אם הניח את הקורה מחוץ למבוי, או כשאניח לכל רוחב הפתח.

טלטול תחת הקורה – רב ורבי חייא וריו"ח מתירים להשתמש תחת הקורה, ושמואל ורבי שמעון ברבי וריש לקיש אוסרים. הגמ' אומרת שאין הכרח לבאר שנחלקו אם קורה מועילה משום הכר או משום מחיצה וחודה הפנימי יורד וסותם, ד"ל שלכו"ע קורה משום הכר ונחלקו אם ההכר הוא מבחוץ לבני רה"ר, והצד החיצוני הוא ההכר, או שההכר הוא מבפנים לבני המבוי, והצד הפנימי הוא ההכר. או שלכו"ע קורה משום מחיצה ונחלקו אם חודה הפנימי יורד וסותם או חודה החיצוני.

טלטול בין הלחיים – לרב חסדא לכו"ע אסור לטלטל בין הלחיים. לאביי ריו"ח סובר שאסור לטלטל בין הלחיים, ולרבא ריו"ח סובר שמותר לטלטל בין הלחיים.

קורה התלויה מחוץ למבוי ע"ג יתדות – לרב חסדא למתירים להשתמש תחת הקורה משום שחודה החיצוני יורד וסותם כאן אסור מפני שחודה החיצוני אינו סמוך למבוי, ולבודו אין אומרים אלא במחיצה ממש, ולאוסרים דס"ל שחודה הפנימי יורד וסותם, מותר חודה הפנימי סמוך למבוי, ולרבא בזה לכו"ע אסור דבעינן קורה ע"ג מבוי.

היתה קורתו משוכה או תלויה באויר ואין ראשיה מגיעים לכותלי המבוי, כשר עד ג' טפחים ולרשב"ג עד ד' טפחים דס"ל בכל זוכתא שעד ד"ט אומרים לבוד. י"מ שמשוכה זה מצד אחד ותלויה משני צדדים, וקמ"ל שאומרים לבוד משתי רוחות, ורב אשי מפרש שהניח יתדות בראש המבוי לכיוון מעלה ומתעקמות זו מול זו ואין גובהם ועקימתם ג' וקמ"ל דאמרינן לבוד וחבוט דבעינן שתהיה הקורה ע"ג הכתלים.

מקום שאין בו ד"ט על ד"ט והוא גבוה ג"ט והוא נמצא בין רה"ר לרה"ר, כיון שאין לו חשיבות מקום הוי מקום פטור ומותר לכתף עליו בין מרה"ר בין מרה"ר, ובלבד שלא יעבירו דרכו מרשות לרשות שמא יתירו הוצאה בשבת.

טלטול בחלל פתח המבוי – מבוי שיש בכניסתו פצימין רחבים והם הלחיים שלו, אסור לטלטל בתוך חלל פתח המבוי אא"כ הניח שם לחי אחר, אע"פ שאין שם ד"ט. לאביי בדעת ריו"ח הדין כך אפילו במבוי הפתוח לרה"ר, ולרבא דווקא כשהפתח פתוח לכרמלית צריך לחי, דמצא מין את מינו וניעור, אבל אם פתוח לרה"ר מותר.

מבוי שרצפו בלחיים וביניהם יותר מג"ט ופחות מד"ט, לרשב"ג (הנ"ל) דס"ל שאומרים לבוד עד ד' מותר לטלטל בין הלחיים רק עד חודו הפנימי של הלחי הפנימי, ולרבנן שאומרים לבוד רק בג' מותר עד חודו הפנימי של הלחי החיצון. לאביי בדעת ריו"ח הדין כך אפילו במבוי הפתוח לרה"ר כנ"ל,

פתח, ושתי חצרות שיש פתח ביניהם אינן אוסרות זו על זו, והקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה וכלפיה אינו פתח אלא פירצה. ואפילו אם עוברים רבים בחצר הגדולה מותרת, כדמצינו שחצר שהרבים נכנסים לה ברוח אחת ויוצאים ברוח השניה הרי היא כרה"ר לענין טומאה דספיקו טהור, דחצר זו איננה מקום יחוד וסתירה, וכרה"ר לענין שבת, ואם פתחיה זה כנגד זה, לרב מותר בין לזרוק מרה"ר לרשות זו בין לטלטל בה, ולרבה בדעת רב אסור.

טלטול במבואות שונים

כפי שנתבאר מבוי המותר בלחי וקורה הוא מבוי שיש לו מחיצות מג' צדדים, הגמ' דנה בכמה מקרים אם זה נחשב שיש למבוי ג' מחיצות או לא.

מבוי שצידו אחד ים וצידו אחד אשפה והצד השלישי סתום כשאר מבואות והצד הרביעי פתוח לרה"ר ומתוקן בלחי וקורה, והאשפה גבוהה י"ט וכן שפת הים גבוהה י"ט, רבי לא הורה בו איסור כיון שיש שם מחיצות, ולא הורה התר שמא תינטל האשפה (אמנם באשפה של רבים אין חוששים לזה, כדמצינו שמותר לזרוק מחלון לתוך אשפה ברה"ר הגבוהה י' טפחים) ויעלה הים שירטון. ללישנא קמא רבנן שהיו בדורו של רבי אסור לטלטל שם מחמת החששות הנ"ל, והלכה כדבריהם, וללישנא בתרא חכמים התירו ואין הלכה כדבריהם.

מבוי שסופו מגיע לים – מרימר הניח מחיצות במבואות סורא שהיו מפולשים לים, שמא יעלה הים שירטון וימשיכו לטלטל במבואות.

דין מבוי עקום נתבאר לעיל ו... .

ח: מבוי העשוי כנדל והיינו שמלבד שהוא פתוח לרה"ר יוצאין ממנו הרבה מבואות שהם פתוחים לרה"ר אחר, לאביי יעשה צורת הפתח למבוי הגדול באחד משני ראשיו, ולמבואות הקטנים יעשה לחי או קורה. ולרבא צריך לעשות לכל המבואות הקטנים צורת הפתח במקום חיבורם למבוי הגדול (שהרי אפילו בנהרדעא חששו לדעת רב שמבוי עקום צריך תיקון בעקמומיתו), ובצד השני עושה לחי או קורה.

מבוי שכותלו בצד אחד ארוך יותר מהכותל שבצד השני, י"א שאם הבליטה היא פחות מד' אמות יניח את הקורה באלכסון ומותר להשתמש עד כנגד הקורה, דקורה משום מחיצה ובאלכסון נמי הוי מחיצה, אבל אם הבליטה היא יותר מד' אמות יניח את הקורה כנגד המקום הקצר. ולרבא גם בפחות מד"א יניח כנגד הקצר, דקורה משום הכר ובאלכסון לא הוי הכר דהרואה שמטלטלים מחוץ לכותל הקצר של המבוי יסבור שמטלטלים ברה"ר. ולרב כהנא אם האלכסון הוא יותר מ"י לכו"ע יניח כנגד הקצר, דכל תחת הקורה הוי פתח ואין פתח יותר מ"א אמות.

טלטול בפתח המבוי ודיני הקורה

מבוי שהתירוהו בטלטול ע"י לחי וקורה, מותר לטלטל בכל המבוי מהלחי או הקורה ולפנים, והגמ' דנה האם מותר לטלטל תחת הקורה או במקביל ללחי. וכן יתבאר

העניינים הנלמדים בחודש זה

א' איסור טלטול במבוי – מבוי (רחוב שהוא מוקף בבתים הצמודים זה לזה), המוקף מחיצות מג' רוחות, מדאורייתא (לרוב הראשונים) הוא נחשב לרה"ר ומותר לטלטל בו, וחכמים אסרו לטלטל בו, שמא יבואו לטלטל גם ברה"ר, כיון שמבוי הוא דומה לרה"ר. והתירו חכמים לטלטל בו באופן שיניח בכניסה למבוי לחי (עמוד בצד הכניסה) או קורה (מצד לצד מעל הכניסה).

להלן (ח. – ט"ו): יבוארו כמה מדיני טלטול במבוי: מת' נחשב המבוי למבוי שאינו מפולש (שהוא מוקף בג' צדדים) ומותר לטלטל בו ע"י לחי וקורה, ומתי דינו כמבוי מפולש שלא מספיק לו לחי וקורה, האם מותר לטלטל בפתח המבוי, והיינו תחת הקורה או במקביל ללחי, וכן יתבאר הרבה מדיני לחי וקורה, האם יש הגבלה לשיעור פתח המבוי שאפשר לתקנו בלחי וקורה, כיצד ניתן להכשיר מבוי ע"י עשיית צורת הפתח בכניסה במקום לחי או קורה, ועוד.

ב' דיני מחיצות – אסור לטלטל בשבת ד' אמות במקום שאינו מוקף מחיצות. אם המקום הוא רשות הרבים הדבר אסור מדאורייתא, ואם אין לו דין רה"ר הדבר אסור מדרבנן (וזה נחשב כרמלית).

מחיצות אין הכונה שכל המקום יהיה מוקף במחיצות ממש, אלא גם אם יש בו פרצות שונות יש אופנים שמותר לטלטל באותו מקום, כגון שיש שם פתחים פחות מ"א אמות וכדומה.

ולהלן (ט"ו: – י"ז): יבוארו הרבה מדיני מחיצות, מה כשר למחיצה, האם צריך עומד מרובה על הפרוץ, האם צריך מחיצה של שתי וערב או שמספיק אחד מהם, ועוד.

ג' פסי ביראות – בור מים הנמצא ברשות הרבים, אם הוא עמוק עשרה ורחב ארבעה דינו כרשות היחיד, ואסור מדאורייתא להוציא ממנו מים לרה"ר, והתיקון לזה הוא שיעשה מחיצות מסביב לבור וע"ז יוכל להוציא מהבור לחלל שבין המחיצות.

ולהלן (י"ז: – כ"ב): יבואר דין פסי ביראות, והיינו כיצד ניתן ע"י מחיצות רק בפניות החלל ובצדדים ולא בכל ההיקף להחשיב את המקום לרשות היחיד.

מבוי הכלה לרחבה (-חצר שאחורי הבתים שהיא מוקפת מחיצות) אין המבוי צריך תיקון בצד הפתוח לרחבה, אף אם הרחבה ג"כ נפרצה לרה"ר כנגד פירצת המבוי, ואין בני הרחבה אוסרים על בני המבוי לטלטל בלא עירבו, דסתם רחבה אין בה דיורים ואין תשמישה תדיר.

ח. לרב יוסף דווקא כשהמבוי כלה לאמצע הרחבה מותר, אבל אם כלה לאחד מצידי הרחבה אסור. ולרבה גם בכלה לאמצע הרחבה דווקא כשאין פירצת המבוי מכוונת כנגד הפירצה לרה"ר אבל במכוונות אסור, ורב ג"כ לא התיר כשהפרצות ממש זו כנגד זו, ודווקא בנפרצה לרחבה דרבים אבל לרחבה דיחיד אסור, שמא ימלך ויבנה שם בתים ברוחב העודף על רוחב המבוי ונמצא המבוי כלה בצידה של רחבה.

טלטול בחצר שנפרצה – חצר קטנה שנפרצה במילואה לגדולה ואין הפתח רחב מעשר אמות, הגדולה מותרת בטלטול דכיון שכלפיה הפתח אינו במילואו, הוי

ולרבא איירי דווקא בפתוח לכרמלית, אבל בפתוח לרה"ר מותר להשתמש גם בין הלחיים. ולרב אשי איירי שרצפו בלחיים במשך ד' אמות, שלרשב"ג שאומרים לבוד הרי בין הלחיים זה כמבוי נוסף וצריך לחי להתירו, י"מ שרק אותו מקום צריך לחי אחר, אבל מחודו הפנימי ששם ניכר הלחי אי"צ לחי אחר, וי"מ שכל המבוי צריך לחי אחר, (וס"ל לריו"ח שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נדון משום לחי דמסתמא הניח את הלחי משום מעט החוצה כדי שמבחוץ יראו שזה לחי ולא חלק מעובי הכתלים, כדרך מעמידי לחיים), ולרבנן שלא אומרים לבוד אין כאן מבוי נוסף.

דיני לחי שאינו ניכר בחוץ או בפנים

בדרך כלל לחי הנמצא בפתח המבוי הוא ניכר בין לעומדים בפתח המבוי ובין לעומדים ברה"ר, הגמ' מבארת מה הדין כשאינו ניכר אלא רק בחוץ או רק בפנים.

ט: לחי הנראה רק מבפנים או רק מבחוץ- לחי הנראה מבפנים ושוה מבחוץ נדון משום לחי. אבל לחי הנראה מבחוץ ושווה מבפנים י"א שנדון כלחי, (וכן כותל שחלקו צר יותר משאר הכותל, מהני משום לחי בין בנראה פגימת הכותל במקום שהוא מתקצר מבפנים ושוה מבחוץ, בין בנראה מבחוץ ושוה מבפנים), וכן הלכה, וי"א שאינו נדון כלחי.

חצר גדולה שנפרצה לקטנה הגדולה מותרת והקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה. למ"ד לחי הנראה מבחוץ ושוה מפנים נדון משום לחי מותרת אף הקטנה, שהרי מבחוץ נראים כותלי הגדולה, ורק אם כותלי החצר הקטנה נכנסים בתוך החצר הגדולה שתים או שלש אמות, ויש מרחק ג"ט בין כותלי הגדולה לכותלי הקטנה דלא אמרינן לבוד, הקטנה אסורה, ואם מצד אחד יש לבוד ומהצד השני אין לבוד, זה תלוי במחלוקת אם חצר שנפרצה לרה"ר ואין הפריצה יותר מוי' אמות ניתרת בפס אחד או בשני פסין. אמנם לרבי יוסי דס"ל שלחי צריך להיות רחב ג"ט, כ"ש שגם פסי החצר צריכים להיות ג"ט.

י. לחי הממשיך עם דפנו של מבוי- שמעמיד חודו של לחי צמוד לעובי הדופן, ומבפנים זה נראה כמאריך את דופן המבוי, ומבחוץ נראה כלחי כיון שהדופן רחב יותר מהלחי, אם הלחי פחות מד' אמות הוי לחי ומותר להשתמש במבוי עד חודו הפנימי של הלחי, ואם הלחי יותר מד' הרי הוא כהמשך הכותל ואינו לחי.

שיעור פתח המבוי

נתבאר במתני' (ב.) שמבוי שפתחו רחב מ' אמות, נחלקו חכמים ור"י אם אפשר להכשירו בלחי וקורה או לא. הגמ' מבארת עד כמה כשר לדעת ר"י, ואין אפשר להכשיר פתח גדול לדעת חכמים.

פתח מבוי הרחב מ' אמות צריך למעטו. ולרבי יהודה כשר אף ביותר מוי' אמות, רב אחאי רצה לומר שלר"י כשר עד י"ג אמה ושליש, דאפילו פסי ביראות בורות מים שברה"ר שהם עמוקים עשרה ודינם כרה"י, שאסור למלא מהם מים לרה"ר, שהתירו בהם חכמים פרוץ מרובה על העומד אינו כשר אלא עד י"ג אמה ושליש כשעשה ד' דיומדין בד' הפינות, והגמ' דוחה שדווקא בפסי ביראות אינו כשר אלא עד י"ג אמה ושליש, כיון שהתירו פרוץ מרובה, אבל כאן אפשר יותר כיון שפרוץ מרובה פסול, אי נמי כאן לא הקילו יותר מעשה, ודווקא שם הקילו בגודל הפתח כמו שהקילו בפרוץ מרובה.

י. כיצד מכשירים מבוי שפתחו רחב מ' אמות- בברייתא איתא שמבוי שהוא רחב כ' אמה נועץ קנה באמצעיתו, וללוי אין הלכה כאותה משנה דאתי אירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה לקנה, אלא יעשה כמו שאמור רב יהודה שמבוי שהוא רחב ט"ו אמה עושה פס גבוה י' וארכו ד' אמות ומעמידו לאורכו של מבוי, וכיון שד' אמות הם שיעור מבוי נמצא שיש כאן ב' מבואות, או שירחיק שתי אמות ויעשה פס ג' אמות ונמצאו ה' האמות הראשונות סתומות ע"י עומד מרובה, וברחב כ' יעשה כך בשני הצדדים, או שיעשה פס רב ו' אמות וירחיקנו ד' אמות מהכותל וניתר צד אחד ע"י עומד מרובה, (ואין חוששים שיכנסו למבוי מהפתח

הקטן ויתבטל תורת פתח מהפתח הגדול ובטל לחי המתוקן בו ונמצא המבוי בלי תיקון, דאין אדם מניח פתח גדול ונכנס בפתח קטן, וא"כ הוא מקצר בכך את דרכו כמבוי שנפרץ בציוד). ולא מהני שיעשה פס אמה ומחצה וירחיק ב' אמות ויעשה פס אמה ומחצה, דאף אי נימא שעומד מרובה על הפרוץ מב' רוחות חשיב עומד, מ"מ אתא אורא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה, ועל כן לא יעשה פס אמה וירחיק אמה ועוד פס אמה וירחיק וכו', אף אם פרוץ כעומד מותר. ויכול להרחיק אמה ולעשות פס אמה ומחצה וכו' והכי שפיר טפי שלא תהא פירצה ב' אמות כאחד אלא דכולי האי לא אטרחוהו רבנן.

פרוץ כעומד לענין טומאה- איתא בברייתא שעור העסלא (-כסוי בית הכסא) והחלל שלו מצטרפים יחדיו לשיעור טפח שאם יש תחתיו כזית מת וכלים מטמאים באהל. לרב דימי איירי שיש ב' אצבעות מכל צד וחלל ב' אצבעות באמצע, לרבין יש אצבע ומחצה מכל צד וחלל אצבע באמצע. לרב דימי אין בזה מחלוקת, אלא שהוא שיער באצבעות קטנות ורבין שיער בגדולות – אגודל. ולאביי נחלקו אם מצרפים את שתי הצדדים לשיעור עומד מרובה על הפרוץ או לא, דאי לאו הכי לרבין היה מספיק אצבע ושליש מכל צד ובאמצע. ורב דימי דחה שא"כ לדבריו מספיק אצבע ושני שלישים מכל צד וב' אצבעות וב' שליש באמצע, ואם יש מחלוקת אז נחלקו בדין פרוץ כעומד.

י"א

הגמ' מסתפקת אי מהני אמלתרא להכשיר מבוי רחב מ', כמו שזה מועיל להכשיר למעלה מכ'.‏

כמה כללים בהתר צורת הפתח

העושה במקום מסוים צורה של פתח, והיינו עמודים בשני הצדדים ומלמעלה, זה נתן לאותו מקום דין של מחיצה לענין שבת וכדומה, וזה מכשיר לפעמים גם במקום שלא מועיל לחי או קורה, וכדלהלן.

צורת הפתח מועילה אף **למבוי הגבוה מכ' אמה** וא"צ למעט גבוה.

צורת הפתח בפרוץ מרובה על העומד- הגמ' מנסה להוכיח שצורת הפתח אינה מועילה בפרוץ מרובה על העומד אפילו בפתחים קטנים מ"י אמות, מדאיתא בברייתא שדפנות שריבה בהם בד' הצדדים פתחים וחלונות מותר לטלטל בתוכם ובלבד שיהא עומד מרובה על הפרוץ. והגמ' דוחה דאיירי שם בפתחי שימאי –שוממים, וי"מ מקולקלים, והיינו שאין אבני המזוזות ישרות דאין זו צורת פתח, וי"א שאין לפתח תקרה.

צורת הפתח לפתח הרחב מ' אמות, ודין צורת הפתח שעשאה מן הצד- רב יהודה שנה לפני רב משנתינו שצורת הפתח לפתח הרחב מ' אמות א"צ למעט, ואמרו לו רב שגורסים במשנה שצריך למעט. והנה שיטת רבי יוחנן שהמניח זמורה ע"ג עמודים בד' צדדים מהני לענין כלאים כדתנן אם היה גדר בינתיים זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן, ואינה מועילה לענין טלטול בתוכו בשבת דשבת חמורה מכלאים, ולריש לקיש מהני גם לענין שבת, (ובשם רבי יהודה ברבי חנינא אמר ר"ל שרק לענין כלאים הוי מחיצה ולא לענין שבת), והגמ' מסתפקת למה לפי רבי יוחנן זה לא מועיל לענין שבת, אם משום דאיירי בפתח רחב מ' אמות וס"ל כרב שאין צוה"פ מועילה בזה, או דאיירי בפתח עד י' אמות, אלא שעשה את הצוה"פ מן הצד באמצע העמוד ולא על ראשו, ונחלקו אם צורת הפתח שעשאה מן הצד שמועילה לכלאים אינה מועילה לשבת (כדעת רב חסדא), או שהיא מועילה. והגמ' שואלת שמצינו במקום אחר שריו"ח אוסר גם לענין כלאים, ובהכרח דהתם איירי בצוה"פ שעשאה מן הצד, ונמצא שלענין שבת לא מהני ביותר מ' אמות אף מלמעלה, והגמ' דוחה שריו"ח מדבר בעשאה מן הצד, ובזה ביותר מ' אמות לא מהני אף לכלאים, ובפחות מ'י אמות מהני לכלאים ולא לשבת, אבל מלמעלה מהני לענין כלאים אף ביותר מ' אמות כמבואר בברייתא, וי"ל דה"ה לשבת.

י"א: לרב חסדא צריך שהצוה"פ **תהא בריאה** כדי להעמיד דלת כל שהיא, ואפי' של קשין של שיבלים.

לר"ל צורת הפתח **צריכה הכר ציר** והיינו שאע"פ שא"צ שהיה שם דלת, צריך שיהיה חור שציר הדלת נכנס בו כדי שתהיה ראויה לדלת.

צורת הפתח שאמרו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהם. לרב נחמן אין הקנים **צריכים ליגע** ולרב ששת צריכים ליגע, הגמ' מביאה ראייה כרב נחמן.

חיוב מזוזה בפתח העשוי ככיפה- שער העשוי ככיפה, אם יש ברגליו י' ברוחב ד"ט קודם שמתחיל להתעגל חייב במזוזה אע"פ שהעיוגול מפסיק בין התקרה העליונה למזוזות, והיינו כרב נחמן שא"צ ליגע, ואם אין ברגליו ג' ברוחב ד"ט פטור דפחות מג"ט גובה ארעאת סמיכתא היא, וכן באינו גבוה י' פטור דכל פחות מ"ט לאו כלום הוא ואינו פתח, ואם יש ברגליו ג' וגבוה י' ואינו רחב ד' בעיוגול, ויש בו כדי לחוק ד' בלי שראש העיוגול יפול, והיינו כשבנין השער רחב, לר"מ חייב דחוקקים להשלים, ולרבנן פטור דאין חוקקים להשלים וממילא אין למעלה ד"ט ואין פתח פחות מד"ט.

מה צריך לעשות כדי להתיר טלטול

לאחר שנתבארו הרבה מדיני הכשר מבוי לטלטול ע"י לחי וקורה, מביאה הגמ' את המחלוקת אם צריך את שניהם או שמספיק אחד מהם, או שצריך ב' לחיים, ומבארת באיזה אופן נחלקו, ומה הדין מדאורייתא, ואין מתירים לטלטל בחצר שנפרצו חלק ממחיצותיה.

י"ב. כיצד מכשירים מבוי לטלטול- מבוי סתום, לב"ש צריך לתקנו ע"י לחי וקורה, ולב"ה מספיק או לחי או קורה, ולרבי אליעזר צריך ב' לחיים, והגמ' מסתפקת אם לדבריו צריך גם קורה או לא. בשם רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד (ר"מ) לפני ר"ע שמבוי שרוחב פתחו פחות מד' אמות לכו"ע מועיל בו לחי או קורה, והמחלוקת היא בין ד' אמות ל'י אמות. ולר"ע נחלקו ב"ש וב"ה אף בפחות מד' אמות. ואם המבוי פחות מד' טפחים, י"א שא"צ הכשר כלל ומותר לטלטל בו, ואיתא להלן (י"ג.) ש"י"א (ת"ק או ר"ע) שאף בזה נחלקו ב"ש וב"ה. עוד איתא התם שר"ע אמר שהלכה כתלמידו של רבי ישמעאל, והגמ' שואלת שהרי ר"ע עצמו חולק, והגמ' מתרצת שר"ע אמר כך רק כדי לחדד את התלמידים ששיבחו בפניהם כדי שישימו ליבם לתורה ויאמרו פלפול מליבם, וי"א שאמר שנראה כאותו תלמיד.

בכמה מחיצות הוי רה"י מדאורייתא- הגמ' אומרת שלב"ש אף אם מקום שיש לו ג' מחיצות אסור מדאורייתא לזרוק ממנו לרה"ר, מ"מ להתיר לטלטול במבוי עם ג' מחיצות צריך מדרבנן ד' מחיצות ומש"ה בעינן לחי וקורה. ולב"ה אף אם מקום שיש לו ב' מחיצות אסור מדאורייתא לזרוק ממנו לרה"ר, מ"מ לטלטול צריך ג' מחיצות.

תיקון חצר שנפרצה- חצר שנפרצה למקום האסור לה, לר"א ורבי צריכה ב' פסים, ולת"ק דרבי מספיק פס אחד, ורב נחמן פסק הלכה כר"א ולריו"ח ושמואל אם עושה פס צריך שיהיה בו רוחב ד', ואם עושה ב' פסים די במשהו. לרבי אליבא דרבי יוסי ששיעור לחי הוא ג"ט צריך ג"ט מכל צד. וי"א בשם שמואל שצריך או רוב דופן או ב' פסין, והגמ' אומרת שמדובר בחצר שהיא ז' טפחים, דד' טפחים הם רוב דופן, ואף שרב אחלי אמר שבפתח פחות מד' טפחים א"צ שום תיקון, י"ל דאיירי במבוי ולא בחצר, או שדבריו שנויים במחלוקת תנאים.

לשון ים הנכנס לחצר דרך פירצה בכותל, רב יהודה התיר למלא מהמים ע"י פס אחד, ובברייתא איתא שאין ממלאים ממנו מים בשבת משום שאסור לטלטל מכרמלית לרה"י, אא"כ עשו לו מחיצה גבוהה י', ואם הפרצה רק י' אמות א"צ שהרי נשתייר מכאן ומכאן, ואיירי באית ליה גידודי שנשאר מהגדר שנפרצה גובה י' אלא שהמים כיסוה ועל כן מותר לטלטל בחצר עצמה ורק למלא אסור.

י"ב: מתי מבוני נחשב רה"י מדאורייתא - חצרות של רבים שמותר לטלטל בחצרות עצמם, אבל חכמים אסרו להוציא מהבתים לחצרות, כיון שהבית הוא פרטי והחצר היא של כולם ונמצא מוציא מרשות לרשות דאסור שמא יוציא מרה"י לרה"ר, ומבואות שאינם מפולשים, בין עירבו בין לא עירבו הזורק לתוכם חייב. ואם המבוי מפולש ואינו ראוי לשיתוף, לרב יהודה ורבה אם הכשירו בלחי הזורק לתוכו חייב דקסברי ג' מחיצות דאורייתא, ואם הכשירו בקורה פטור, דלחי משום מחיצה וקורה משום הכר, ולרבא אף לחי משום הכר, ולכן הזורק למבוי מפולש שהוא צריך לחי ודבר אחר - צורת הפתח, פטור אף אם יש שם לחי. אמנם רבי יהודה דס"ל שמי שיש לו ב' בתים מב' צידי רה"ר יכול לעשות לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן, סובר ששתי מחיצות הוי רה"י דאורייתא, ולרבנן אין מערבים רה"ר בכך.

איזה מבוי וחצר ניתנים בלחי וקורה - מבוי הניתר בלחי וקורה הוא מבוי שארכו יותר מרחבו, ובתים וחצרות (-שתי חצרות עם בית בכל חצר) פתוחים לתוכו, אבל מבוי שארכו כרחבו אינו ניתר בלחי משהו, ואינו ניתר בקורה טפח, דהוי כחצר, וחצר אינה ניתרת בלחי וקורה אלא בפס ד', דס"ל דפסי חצר צריכים רוחב ד', ואין חילוק בין מבוי מרובע למבוי עגול, ואם אורך החצר יתר על רחבה אפ"י משהו ניתרת בלחי וקורה כשאר מבוי, ולשמואל צריך שיהא ארכה פי שניים מרחבה.

המשנה הביאה שתלמיד אחד אמר לר"ע דבר בשם רבי ישמעאל, והגמ' מבארת שאותו תלמיד הוא ר"מ ששימש את שניהם, ומביאה מה היה עם ר"מ במחלוקת לגבי הטלת קנקנתום לתוך דיו, ומה הדין בכתבת פרשת סוטה עם קנקנתום, ומזה עוברת הגמ' לדון בדין כתיבת פרשת סוטה או גט שלא לשמה או לשם אשה אחרת, ומביאה כמה מימרות על גדלותו של ר"מ, ומבארת למה נקבעה ההלכה כבית הלל.

י"ג. הטלת קנקנתום לתוך הדיו - לרש"י קנקנתום הוא אדרימנט', ולרשב"ם זה קרקע ירוקה הנקראת וידריו"ל, וכן פסק ר"ת שמותר לתת אדרימנט' בס"ת. ר"מ סיפר שכשהיה לומד אצל ר"ע (שבתחילה בא לשמש את ר"ע ולא היה יכול לעמוד בפניו כיון שהיה חרוף מאוד, והלך ושימש את רבי ישמעאל משניות שקיבל מרבתינו, ואח"כ הלך לר"ע לפלפל ולדקדק במה שלמד), היה מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לו דבר, וכשבא אצל רבי ישמעאל ואמר לו שהוא לבלר, אמר לו שיהיה זהיר במלאכתו שמלאכת שמים היא, שאם הוא מחסר או מיותר אות אחת הוא מחריב את כל העולם כולו אם יחסר א' מ"וד' אלוקים אמת", או שבמקום לכתוב "וידבר ד' " יכתוב וידברו, אמר לו ר"מ שלא רק שאינו טועה בחסרות ויתרות מפני שהוא בקי, אלא שאינו חושש שמא יבוא זבוב וישב על הקצה של האות ד' ותיעשה ר' כיון שהוא מטיל קנקנתום לתוך הדיו, ואמר לו שזה פסול דכתיב "וכתב ומחה" בעיני כתב שיכול לימחות וקנקנתום רישומו ניכר מאוד, (ו"א שרבי ישמעאל אסר ור"ע התיר). ובברייתא איתא שלר"מ לכל כתיבה מטילים קנקנתום חוץ מפרשת סוטה, ואף לזו הכתובה בס"ת לא יטיל כיון שהיא כשרה למחיקת סוטה, ורבי יעקב סבר שרק פרשת סוטה שבמקדש אין מטילים בה קנקנתום לתוך הדיו, דס"ת אינה כשרה למחיקת סוטה.

לשמה בפרשת סוטה ובגט - כתב פרשת סוטה לשם אשה אחת ואמרה טמאה אני ופטורה, י"א שהמגילה כשרה להשקות בה אחרת, וי"א שפסולה, ואין מכאן ראייה אם פרשת סוטה שבס"ת כשרה, די"ל שלשניהם כשרה ושאינה הכא שכתבה לשם אשה אחרת, וי"ל שלשניהם פסולה ושאינה הכא שכתבה לשם סוטה. ובגט לכו"ע בעיני כתיבה לשם אותה אשה, דכתיב "וכתב לה", וס"ת לרב יוסף פסול לגט, ולרב פפא י"ל דכשר. שם. והא דכתיב בסוטה "ועשה לה" הכונה למחיקה.

י"ג: רבי מאיר לא היה בדורו כמותו, ולא קבעו הלכה כמותו מפני שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו מפני שהיה נותן טעם הגון גם על דבר שאינו להלכה. לא ר"מ שמו

אלא רבי נהוראי, ונקרא מאיר מפני שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה, (ורבי נהוראי שמו רבי נחמיה או ר"א בן ערך ונקרא נהוראי מפני שהנהיר עיני חכמים בהלכה). רבי אמר שהוא מחודד מחבריו מפני שראה את ר"מ מאחוריו שהיה יושב מאחוריו כשלמד ממנו, ואם היה רואהו מלפניו היה מחודד יותר, דכתיב "והיו עיניך רואות את מורייך". וסומכוס תלמידו של ר"מ היה אומר מ"ח טעמים על כל דבר טמא או דבר טהור. והיה תלמיד ותיק ביבנה שהיה מטהר את השרץ בק"נ טעמים, ורבינא רצה לטהרו ק"ו מנחש שממית אדם ובהמה ומרבה טומאה בעולם ובכל זאת הוא עצמו טהור, ואינו נכון כיון שההריגה היא מעשה קוץ בעלמא.

מחלוקות ב"ש וב"ה וקביעת ההלכה כב"ה - ג' שנים נחלקו ב"ש וב"ה, עד שיצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלוקים חיים והלכה כב"ה, והטעם מפני שהיו נוחים ועלובים, ושונים דבריהם ודברי ב"ש שכשהיו ב"ש מביאים ראייה מפסוק וב"ה למדו מפסוק אחר היו ב"ה דורשים גם הפסוק של ב"ש ולא היה קל בעיניהם, ומקדימים דברי ב"ש לדבריהם (כדאיתא במחלוקת לגבי היושב ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית), ללמדך שכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו, וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו, כל המחזר אחר הגדולה היא בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה היא מחזרת אחריו. כל הדוחק את השעה להעשיר ולהתגדל למורת שזה לא מצליח לו, היא דוחקתו, וכל הנדחה מפני שעה היא עומדת לו שיצליח לאחר זמן.

נחלקו ב"ש וב"ה אם נח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא או הפוך, ונמנו וגמרו שנח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו שכבר עשה ויתודה וישוב, וי"א ימשמש במעשיו הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסידה.

דיני הקורה

לעיל נתבאר שאפשר להתיר לטטול במבוי ע"י נתינת קורה בכניסה למבוי, וכאן הגמ' מבארת באיזה רוחב וחוזק צריכה הקורה להיות, ודינים נוספים ביני הקורה.

י"ד. רוחב הקורה - הקורה צריכה להיות רחבה טפח, שזה שיעור שאפשר לתת מעט טיט בכל צד ולהעמיד בה אריח שרחבו טפח ומחצה, שבשיעור זה היא נראית כדבר קבוע שאפשר לבנות עליה. וכל שיש בהקפו ג"ט יש בו רוחב טפח. ואם הניח ב' קורות סמוכות שרק ביחד הם יכולות לקבל אריח, לת"ק אם הם מקבלות יחד אריח לרחבו שזה טפח כשרות, ולרשב"ג אם הם מקבלות ביחד אריח לארכו שזה ג"ט, כשרות. ואם שתי הקורות אינם באותו גובה של המבוי ואם היו סמוכות היה בהם כדי לקבל אריח, לרבי יוסי ברבי יהודה כשרות אם שתי הקורות בין י' טפחים לכ' אמה, דס"ל כרבי יהודה אביו שאומרים רואין אותה כאילו היא של מתנת אע"פ שהיא של קש או קנים, אבל לענין הכשר קורה למעלה מכ' לא ס"ל כוותיה.

חוזק הקורה - לת"ק הקורה צריכה להיות חזקה כדי לקבל אריח, ולרבי יהודה אם היא רחבה א"צ שתהיה חזקה, ואף אם היא של קש או קנים שזה מין שאינו יכול לקבל אריח, או עקומה שאין אריח יכול לעמוד עליה, או עגולה אבל יש בה רוחב טפח, כשרה. ולרב צריך שתהיה הקורה רחבה וחזקה כדי לקבל אריח, אך אם היא רחבה ד"ט א"צ שתהיה חזקה.

מעמידי הקורה אם הניחה ע"ג יתדות לרבה בר רב הונא אינם צריכים להיות חזקים כדי לקבל קורה ואריח אלא רק קורה, כיון שלא מניחים אריח על הקורה, ורק בקורה עצמה צריך קביעות כיון שהיא נועדה להכר, ולרב חסדא צריכים מעמידיה להיות חזקים כדי לקבל קורה ואריח.

הניח קורה ע"ג כותל ופרס עליה מחצלת שהיא גבוהה ג"ט מן הקרקע, קורה אין כאן כיון שהיא מכוסה, ומחיצה אין כאן כיון שהגדיים בוקעים בה.

קורה הנוגעת רק בצד אחד של הכותל או ב' קורות שאין נוגעות זו בזו, אם המרחק פחות מג' כשרה, ולרשב"ג עד ד' כשרה.

קורה עקומה שעקמימותה למעלה מכ' אמה או למטה מ"י טפחים, רואים מקום העקמימות כאילו אינו, ואם אין בין זו לזו ג"ט כשרה, ואף אם העקמימות מחוץ למבוי כשרה, ולא חוששים שיבוא להמשך אחריה מחוץ למבוי.

כל שיש בהקפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח, שהרי יש שעשה שלמה היה "עשר באמה משפתו עד שפתו" - חלל שלו מלבד עובי דפנותיו, ועל הקפו נאמר "וקו שלושים באמה יסוב אותו סביב", ואע"ג דכתיב על שפתו "ועביו טפח", מ"מ היה זה דק מאד כ"פרח שושן" שלמטה עביו טפח ולמעלה משהו, ואותו משהו אינו נכלל בשיעור ל' אמות של הקפו, דמדדו מבפנים, עוד מבארת הגמ' ששיעור הים שעשה שלמה היה מאה וחמישים פעמים שיעור מקוה טהרה, ושיעור מקוה הוא מ' סאה דכתיב "ורחץ במים (משמע מים מחוברים יחדיו שזה מ'י מקוה) את כל בשרו" מים שכל גופו נכנס בהם, שזה אמה על אמה בגובה ג' אמות ושיערו חכמים שזה מ' סאה, וק"נ פעמים שיעור ג' פעמים אמה על אמה (אמה מרובעת) זה ת"נ אמות מרובעות, ואם הים היה מרובע בגודל עשר על עשר היה בו ת"ק אמות מרובעות, ואם היה עגול יש בו שע"ה אמות מרובעות, שהרי המרובע הוא רבע יותר מהעירגול כדאיתא במתני' שכל שיש בהקפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח, וצ"ל שג' האמות התחתונות היו מרובעות ובהם היה שלש מאות אמות מרובעות, וב' העליונות היו עגולות (דכתיב "שפתו עגול") ובהם היה ק"נ אמות מרובעות שזה רבע פחות מר' אמות שיש בריבוע, וכתיב "אלפים בת יכיל" והיינו ו' אלפים סאין דבת זה ג' סאין, והא דכתיב "מחזיק בתים ג' אלפים" היינו כשהיה גדוש, והגודש מוסיף שלישי, וכדמצינו ששידה וכדו' המחזיקים מ' סאה בלח שזה ס' סאה ביבש אינם מקבלים טומאה מפני שהם גדולים יותר מדאי אין תורת כלי עליהם לפי שאינם מיטלטלים מלאים וריקנים, ובכלי שגבהו כחצי ארכו ורחבו קאמר.

דיני הלחי

לאחר שנתבארו לעיל דיני הקורה המתירה לטלטל במבוי, מבארת הגמרא את דיני הלחי, גודלו, מקומו, לחי העומד מאיליו, ולחי העשוי מבעלי חיים.

י"ד: גודל הלחי - הלחי צריך שיהיה גובהו י' טפחים, ורחבו ועוביו כל שהוא ואפ"י כחוט הסרבל, ולרבי יוסי ורבי צריך שיהיה רחבו ג' טפחים, ויש מחלוקת אמוראים איך לפסוק הלכה, והלכה כמנהג העולם.

עשה לחי לחצי מבוי מותר לטלטל בחצי המבוי הפנימי, ולא חוששים שישתמש בכלו.

הגביה הלחי ג"ט מן הקרקע, או שהרחיקו מהכותל ג"ט, לא עשה כלום, ואף לרשב"ג דס"ל שעד ד' טפחים אמרינן לבדו הכא פסול, דהוי מחיצה שהגדיים בוקעים בה.

השותה מים לצמאז מברך לפניו שהכל נהיה בדברו, ולר"ט מברך לפניו בורא נפשות רבות, והלכה כמנהג העולם.

ט"ו. לחי העומד מאיליו ולא קבעוהו והזמינוהו ללחי, אם לא סמכו עליו מאתמול שהיה שם לחי אחר ונפל לכו"ע לא הוי לחי, ואם סמכו עליו מאתמול אחרי שכבר עמד, לאביי הוי לחי דס"ל דלחי משום מחיצה ומחיצה העשויה מאיליה הויא מחיצה, ולרבא לא הוי לחי דלחי משום הכר ולא הוי הכר אלא בעשאו לכך. ולדברי רבא הא דאיתא בברייתא שאבנים הבולטים מכותל המבוי כשרים ללחי אם אין ביניהם ג"ט, איירי בעשאם לכך, וקמ"ל שלא אומרים שהם עשויות להמשיך לבנות את הכותל דאי"א לדבק בנין חדש בישן בלי זה. והגמ' מביאה מעשה שרב אמר שדקל אינו כשר ללחי כיון שלא סמכו עליו מאתמול, ומבואר שאם סמכו עליו כשר, אלמא הלכה כאביי, וזה אחד מהמקומות יע"ל קג"ם שהלכה כאביי.

מחיצה העומדת מאיליה לכו"ע כשרה, ולכן אילן או גדר או חיצת הקנים (קנים מחוברים הנטועים כמחיצה עם רווח של פחות מג"ט ביניהם) הנמצאים סמוך לבאר מים מהני מדין דיומד, ואילן המיסך על הארץ שאין נופו גבוה ג"ט מהארץ ועיקרו גבוה י"ט מטלטלים תחתיו (עד בית סאתים, אבל ביותר אין מטלטלים אף אם נטעו לכך, משום דהוי דירה שתשמישה לאויר שמחוץ לה, שהיא עשויה לשומרי השדות להציל מפני החמה, ולא דירה לא, כיון שעל כרחו הוא דר שם, אבל מקום שתשמישו לדירה מהני אפי' בית י' כורים), והשובת (-שקידש עליו היום וקנה שביטה) בתל שהוא גבוה י"ט או בנקע עמוק י"ט, או ששבת בקמה קצורה ויש מסביבו שיבולים שהניח מלקוצרם והם גבוהים י"ט ויש בהם ד' אמות עד בית סאתים, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. וכן העושה סוכתו בין האילנות הסוכה כשרה אף אם לא נטעם לכך.

ט"ו: **בעלי חיים** כשרים לחיי ומטמאים משום גולל אפילו אם המת ניטל משם, דכתיב "וכל אשר יגע על פני השדה" לרבות גולל (-כסוי דף שנותנים על המת) ודופק, ולר"מ בעלי חיים אינם כשרים לחיי ולסוכה ולפסי ביראות ואין מטמאים משום גולל דכל מחיצה העומדת ברוח חיים אינה מחיצה.

מדיני גט - לריה"ג אין בעלי חיים כשרים לגט, דכתיב "וכתב לה" לרבות כל דבר, ומדכתיב "ספר" שמשמע קלף לומדים שצריך דבר שאינו בעלי חיים ואינו אוכל. ולחכמים בעלי חיים כשרים, ד"ספר" לספירת דברים הוא דאתא, ומ"וכתב לה" דורשים שאינה מתגרשת בכסף אם נתן לה כסף ואמר לה התגרשי בו אלא בכתובה, דלא נילף מהקש הויה ליציאה, וריב"ג לומד דין זה מספר כריתות, ומדכתיב כריתות ולא כרת לומד שצריך שהגט יכרות בינו לבינה, ולא יתנה שלא תלך לבית אביה לעולם וכדומה (אבל אם התנאי הוא ללי יום הוי גט מיד, כיון שאחר לי יום היא תהיה כרותה ממנו). ורבנן לומדים דין זה מכריתות, וכרת כריתות לא משמע להו).

דיני מחיצות

הגמ' סיימה לבאר דיני היתר טלטול במבוי ע"י לחי וקורה וכו', וכעת עוברת הגמ' לבאר דיני מחיצות, והיינו שכיון שרשות היחיד שמוותר לטלטל בתוכה אף יותר מד' אמות היינו מקום המוקף מחיצות בגובה י' טפחים, צריך לבאר מה נחשב מחיצה לענין זה (ולענין כלאים), ומה הדין כשלא כל המקום מוקף מחיצות. וכדלהלן.

שיירה שחנתה בנקעה והקיפוח בכלי בהמה, (ובברייתא איתא שהקיפוח בגמלים ואוכפות עביטין -) כר שתחת האוכף) שליפין (-משאות) קנים קלחים של ירקות) מותר לטלטל בתוכה, ובלבד שהגדר תהיה גבוהה י' טפחים, ולא יהיה הפרצות יתירות על הבנין אפילו אם הם פחות מעשר אמות, ולא יהיו שם פרצות יותר מעשר אמות אפילו אם כל השאר מוקף מחיצה, אבל עשר אמות הרי זה כפתח.

ט"ז. מה הדין בפרוץ כעומד - לרב פפא מותר, דאגמריה רחמנא למשה (שהרי מחיצות והלכותיהן הם הלכה למשה מסיני) שלא יהיה הרוב פרוץ. ולרב הונא בריה דרב יהושע אסור, דאגמריה רחמנא למשה שצריך לגזור את הרוב. הגמ' מוכיחה ממתני' כדברי רב פפא, דתני ולא יהיו פרצות יתירות על הבנין, ולא תני ולא יהיו פרצות כבנין, ואף שמברייתא משמע כרב הונא בריה דרב יהושע הלכה כרב פפא, משום דדייקא מתני' כוותיה.

דין פרוץ כעומד לענין סכך - המקרה סוכתו בשפודים או בארוכות המיטה שאין מסככים בהם כיון שהם כלים והם מקבלים טומאה, אם יש רווח ביניהם כמותם כשרה, הגמ' אומרת שלרב הונא בריה דרב יהושע איירי במעדיף לתת כשר יותר מן הפסול, או שאם הם נתונים שתי יתן את הסכך ערב או איפכא שאז בהכרח יהיה הסכך הכשר מרובה מהפסול, דאל"כ הוא יפול.

דיני מחיצה לענין כלאים - מחיצה העשויה מקנים ועומדים שאין בהם ג"ט, צריך שלא יהיה ביניהם ג"ט שלא

יוכל גדי לקפוץ ביניהם בבת אחת, אבל ברווח פחות מג"ט כשר אפילו בפרוץ מרובה על העומד, דאמרינן לבוד וכולו הוי עומד. מג' ועד ד' ולא ד' בכלל צריך שלא יהיה ביניהם כמותם ואף שהרווח הוא ג' טפחים, כיון שהעומד מרובה וא"א לומר דאתי אוריא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה, הוו להו פתחים, (ולרב פפא איירי בנכנס ויוצא), דאם הפרוץ מרובה אסור לזרוע אף כנגד העומד דלא אלים עומד פחות מד"ט להתיר לזרוע כנגדו. (לאבבי זה לדברי רבנן שרק ג' הוי לבוד ומ"מ להתיר לטלטל כנגדו צריך ד', ולרבא זה לדברי רשב"ג האומר לבוד בד' טפחים, והיינו דווקא למעלה כעין קורה, אבל למטה אם יש ביניהם ג"ט לא אמרינן לבוד, דהוי מחיצה שהגדיים בוקעים בה). מד' ועד י' וי' בכלל, צריך שלא יהיה ביניהם כמותם, ואם היה פרוץ כעומד, כנגד העומד מותר שיש כאן שיעור חשוב של מחיצה, וכנגד הפרוץ אסור, ובעומד מרובה בכל השיעורים הנ"ל, מותר אף כנגד הפרוץ, וביותר מו' אם יש פירצה בגודל זה הכל אסור. נפרצה ביותר מו' אסור, ואם נתן בפירצה ענף מלמעלה מותר דצורת הפתח מועילה בכלאים גם ליותר מעשר.

עשית מחיצה של שתי או ערב

סתם מחיצה היא של שתי וערב, ומחיצה שהיא רק של שתי (קנים עומדים) או רק של ערב (חבלים שוככים) צריך להגיע לדין לבוד כדי להכשירה, וגם באופן זה י"א שזה קולא מיוחדת באופנים מסוימים ולא בכל מקום זה מועיל, וכדלהלן.

ט"ז: מקיפים ג' חבלים זה למעלה מזה, ובלבד שלא יהיה בין חבל לחבירו ובין התחתון לקרקע ג' טפחים אלא משהו פחות, וצריך שיהיה שיעור עובי החבלים יותר מטפח כשיעור ג' משהוין, כדי שהכל יחד יהיה י' טפחים. מקיפים בקנים עומדים, ובלבד שלא יהיה בין קנה לחבירו ג' טפחים.

עומד מרובה בשתי (-כגון קנים) כשר, ובערב (-כגון חבלים) אם יש בין החבלים יותר מג' טפחים בין למטה בין למעלה ובין באמצע פסול, למטה פסול משום דהוי כמחיצה שהגדיים בוקעים בה שזה פוסל אפילו אם יש מלמעלה מחיצה י"ט, דמחיצה תלויה אינה מתרת, למעלה פסול משום שהאויר שמעל החבל העליון עד הרקיע מצטרף לאויר שלמטה בין העליון לאמצעי שהוא יותר מג"ט, ומבטל את המחיצה, ובאמצע פסול משום דהוי עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות.

ורב המנונא מסתפק בהביא מחצלת ז' וחקק בה ג' אבל נשאר משהו למטה, והעמידה בפחות מג' לקרקע, דהוי עומד מרובה על הפרוץ מרוח אחת, ואין אויר מבטל עומד המרובה ממנו. ולרב אשי הספק היה במחיצה תלויה שהביא מחצלת עשרה והעמידה ג"ט או יותר מהקרקע, ולמעשה לא הכשירו מחיצה תלויה אלא במים כגון למלא מים לגזוזטרא שמעליהם.

מתי מועילה מחיצה של שתי או ערב - לרבי יהודה מחיצה שאינה של שתי וערב אלא או שתי או ערב אינה מועילה אלא לשיירא (ג' אנשים) שנותנים להם כל צרכם, או ליחיד לשטח של פחות מבית סאתים, אבל ליחיד יותר מבית סאתים לא אע"פ שהוקף לדירה. ולחכמים מהני אף ליחיד יותר מבית סאתים לפי הצורך ואף יותר מו' סאין, ובלבד שלא יהיה בית סאתים פנוי מכלים דאפילו הקיפו הקיפו ד' סאין לג' בני אדם ויש שם ב' סאין פנוי מכלים לא מהנה המחיצות, (ואין הכונה פנוי מאדם שמחשבים ב' סאים לכל אדם), שאם הקיפו ז' ומשתמשים בשש מותרים בהכל, ואם משתמשים בחמש אסורים בהכל. ולרבי יוסי ירבי יהודה מחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה ואינה מועילה אף לשיירא לכל צרכם אבל מחיצה היא לבית סאתים לאחד ולשניים ולבית שש לשיירה. ויחיד בישוב, לת"ק אסור כיון שהוא יכול לעשות מחיצה טובה, ולחכמים מותר.

י"ז. שיירא של ג' ומת אחד מהם בשבת או שהיו ב' ונתוספו עליהם בשבת- לרב הונא שבת גורמת ואם כשוננסה שבת היה אסור נאסרה כל השבת, ואם בכניסת השבת היה מותר והותרה כל השבת, (וכן בעירבו ב' חצרות או ב' תנויות יחד דרך הפתח או החלון, ונסתם, הואיל והותרה הותרה ומותרים לטלטל דרך חלונות אחרים שהם פחותים מד' טפחים), ולרב יצחק דיוורים של אותה שעה גורמים.

הגמ' מבארת שאין מחלוקתם שייכת למחלוקת בענין חצר או בית שנפרצו מב' רוחות בשבת או מבוי שניטלו קורותיו או לחייו, שלרבי יהודה מותרים לאותה שבת דשבת הואיל והותרה הותרה, ואסורים לשבתות הבאות, ולרבי יוסי אם אסורים (-כשם שאסורים) לשבתות הבאות אסורים גם לאותה שבת, דלרב הונא י"ל ששאני התם שאין מחיצות, ולרב יצחק י"ל דשאני התם שאין שינוי במספר הדיוורים.

ד' דברים פטרו במחנה

לאחר שנתבאר מה הקילו חכמים לענין טלטול ליוצאים בשיירה. מבארת הגמ' מה הקילו חכמים לאנשי מחנה היוצאים למלחמה.

גזל עצים - מחנה היוצאת למלחמה מותרים בגזל עצים יבשים וכ"ש בלחים, ואף שכבר התנה יהושע להתיר לרעות ביער חבירו ולא יקפיד בעל היער, דלאו לקצירה קאי, או לקחת עצים משדותיו, לא התיר אלא בקוצים מחוברים לחים, במחנה מותרים אף בעצים תלושים יבשים שתלשו הבעלים לצורכם להסיק בהם, דבעלמא הוי גזל.

י"ז: לר"י בן תימא חונים בכל מקום, ובמקום שנהרגו שם נקברים אף אם יש להם קוברים, אבל מת מצוה קונה מקומו מתקנת יהושע רק אם אין לו קוברים יורשים, (כדמצינו שכהן נטמא למת מצוה אם קורא ואין עונים אותו). מת מצוה המונח על המייצר מצד לצד, שניתנה רשות לפנותו מפני כהנים ועושי טהרות, מפנהו לימין הדרך או לשמאלה, לשדה בור ולא לשדה ניר, ולשדה ניר ולא לשדה זרע, ואם שניהם שוים יפנה לאיזה שירצה.

פטורים מרחיצת ידים במים ראשונים, אבל מים אחרונים חובה מפני מלח סדומית. המודד מלח צריך ליטול ידיו.

מותרים בדמאי (ספק מעושר, וחומרא דרבנן היא, דרוב עמי הארץ מעשרים) לב"ה, וכן העניים מותרים, ולב"ש אלו ואלו אסורים בדמאי.

פטורים מעירובי חצרות אבל בעירובי תחומין חייבים, דתני רבי חייא לוקים על עירובי תחומין דבר תורה, דכתיב "אל יצא איש ממוקומו ביום השביעי", ולוקים גם כשהאיסור הוא בלשון אל, כדמצינו שלוקים על "אל תפנו אל האלילים", ואף שאין לוקים על לאו שניתן לאזהרת מיתת ביי"ד אף היכא שהתירו בו למלקות ולא למיתה, דהאזהרה ניתנה למיתה ולא למלקות, והוצאה מרשות לרשות יש בה מיתת ביי"ד, הכא כתיב אל יצא ולא כתיב אל יוציא ואין כאן לשון הוצאת משוי.

עושיין פסין

הקדמה לפרק שני - בפרק ראשון נתבארו דיני מבוי שאסור מדרבנן לטלטל בו ללא לחי וקורה, ונתבארו דיני הלחי והקורה, ומה הדין בכל מיני סוגי מבואות, וכן נתבארו כמה אופנים שבהם נחשב המקום למוקף מחיצות. בפרק שני יתבאר באיזה אופן הקילו חכמים למלא מים מבאר הנמצאת באמצע רה"ר, עוד יתבארו בפרק זה דיני קרפף.

פסי ביראות

אסור להוציא מרה"י לרה"ר בשבת, ועל כן בור מים שהוא עמוק עשרה טפחים ורחבו ד' טפחים אסור לדלות ממנו מים בשבת לרה"ר, א"כ הוא ממלא לתוך חלל המוקף בדיומדין, וכדלהלן.

בארות מים שברה"ר שהם עמוקה י"ט ורחבים ד"ט, שזה רשות היחיד, ואסור למלא מהם מים בשבת, לרבי יהודה מותר למלא מהם מים ע"י עשית פסים שגובהם י' טפחים ורוחבם ששה ועוביים כל שהוא, והיינו שיעשה ד' דיומדין (דיו עמודין) הנראים כשמונה, והיינו שבכל פינה יעשה כמין ר' שנטוה אמה לכל צד, ונמצא שבכל צד יש משני הצדדים דופן אמה. ולר"מ צריך לעשות עוד ד' פסים פשוטים שרוחבם אמה באמצע כל צד.

מרחק הפסים מהבאר - מותר להקריב את הפסים לבאר ובלבד שיוכל להכנס בפנים פרה עם ראשה ורובה

ולשתות, וראשה ורובה של פרה זה ב' אמות (י"ט), ובפחות מזה חוששים שהוא ימשך אחר פרתו ויוציא דלי מחוץ למחיצה. ומותר להרחיק כמה שירצה, ובלבד שירבה בפסין שלא יהיה ביניהם י' אמות לר"מ, וי"ג ושליש לר"י. ולר"י אפשר להקיף עד בית סאתים.

י"ח. באיזה בארות ובורות מועילים דיומדין– לר"ע מקיפים בפסים באר הרבים והיחיד שאין המים נגמרים שם, ובור הרבים שאם יגמרו המים יזכירו זה לזה שאסור לטלטל שם, אבל לא בור היחיד, וי"ל דמתני' כר"ע, ונקטה ביראות ולא בורות כיון שבהם מועיל אף בבאר של יחיד. ולרבי יהודה בן בבא אין מקיפים בפסים אלא באר הרבים, וי"ל דמתני' כריב"ב, וביראות היינו ביראות דעלמא, אבל ביראות דיחיד לא. ושיטת חנניה שא"א להקיף בור של מים מכונסים אלא ע"י חבלים ולא ע"י פסים, דלפעמים נגמרים המים ואסור לטלטל שם, דלא הותרו ביראות אלא כדי שיהיו מים לבהמות עולי רגלים. ויתכן שמודה חנניה למתני' שבבאר מים חיים מועיל פסים.

תאנים רעות שנלקחו מעם הארץ א"צ לעשרם שמפני שהם רעות לא חס עליהם מלעשרם, חוץ מדיפורא (דיו פירות – שטוען פירות ב' פעמים בשנה) שהוא חשוב.

בריאת אדם וחווה

י"א שאדם הראשון נברא עם ב' פרצופים, דכתיב "אחור וקדם צרתני", וכתיב "וויצר" עם ב' יודין, וכתיב "זכר ונקיבה בראם", (ומסתבר שאדם היה ראשון) והקב"ה חילק את האדם לשתיים, ויובן אלוקים את ה**צלע** הכונה לפרצוף, וי"ובן היינו שקילעה הקב"ה לשערותיה של חווה והביאה אל האדם, וי"מ שבנאה הקב"ה לחווה כבנין של אוצר שיהיה רחב מלמטה כדי לקבל את הולד, (ויביאה אל האדם" היינו שעשה הקב"ה שושבינות לאדם הראשון שהשתדל בחיתונו לשמחו ולהתעסק בצרכי סעודת חופה, ומכאן לגדול שיעשה שושבינות לקטן ואל ירע לו).

וי"א שהצלע זה זנב, ו"אחור וקדם צרתני" היינו אחרון למעשה בראשית וקודם לפורענות, והיינו שבמבול האדם נענש ראשון, דכתיב "וימח וכו' מאדם עד בהמה", (אבל בקללה בתחילה נתקללה הנחש ואח"כ חווה ואח"כ אדם), והא דכתיב "וויצר" עם ב' יודין היינו אוי לי מיצרי אוי לי מיוצרי, והא דכתיב "זכר ונקיבה בראם" הכונה שבתחילה עלה במחשבה לברוא שתים ולבסוף לא נברא אלא אחד דכתיב "כי בצלם אלוקים עשה אותו", והא דכתיב "ויסגור בשר תחתנה" הכונה למקום החתך.

י"ח: תשובה שעשה אדם הראשון על חטאו– אדם הראשון חסיד גדול היה, וכיון שראה שנקנסה מיתה על ידו ישב בתענית ופירש מן האשה והעלה זרזי תאנים על בשרו מאה ושלושים שנה, שבהם היה בנדוי –נזוף, שגער בו הקב"ה דכתיב "המן העץ וכו' " וקללו, ובאותם ימים הוליד רוחין שדין ולילין –מיני מוזיקן משכבת זרע שראה לאונסו.

אחורי אשה – אסור ללכת אחורי אשה ואפי' היא אשתו דהוי גנאי, ואם נזדמנה לו לפניו על הגשר יסלקנה לצדדים ויעבור לפניה, וכל העובר אחרי אשה אשת איש בנהר שהיא מרימה את בגדיה והוא מסתכל בבשרה, אין לו חלק לעוה"ב. ומה שמצינו שאלקנה שהיה נביא ואחד מו' נביאים שנקראו איש אלוקים ואלישע ומנוח הלכו אחרי האשה, היינו אחרי דבריה ועצתה, (וי"א שמונוח עם הארץ היה). מוטב ללכת אחורי ארי ולא אחורי אשה אשת איש, ואחרי אשה ולא אחרי עבודת גילולים שמה ימשך אחריה, ואחרי עכו"ם ולא אחרי בית הכנסת בשעה שמתפללים מפני שהוא נראה ככופר.

המרצה מעות לאשה מיזו לידה או מידה לידו בשביל להסתכל בה, אפילו הוא דומה למשה רבינו שקיבל תורה מהר סיני, לא ינקה מדינה של גיהנום.

אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו ואינו דרך ארץ לומר כולו מפני שנראה כמתניף, וכולו שלא בפניו.

והנה עלה זית טרף בפיה- אמרה היונה לפני הקב"ה יהיו מזונותי מרים בידך ולא מתוקים כדבש בידי בשר ודם – נח.

כל בית שנשמעים בו ד"ת בלילה שוב אינו נחרב.

מיום שחרב בית המקדש ופסקו הכהנים מלברך בשם המפורש, דיו לעולם להשתמש בשם של ב' אותיות- י'ה, בין לשבח לפני הקב"ה בין לברך איש את חבירו, דכתיב "כל הנשמה תהלל י'ה" כלומר זה השם שכל הנשמה כולה ראוי להשתמש בו, ושם המפורש ושל ד' אותיות ניתן רק לכהנים.

נתקללה בבל נתקללו שכניה מקללתה, נתקללה שומרון נתברכו שכניה מקללתה.

י"ט. גיהנום– שלא כמידת בשר ודם מידת הקב"ה, שמי שנתחייב מיתה למלך רוצה לקללו, ואצל הקב"ה לא די ששותק אלא שמשבח ודומה לו כאילו הקריב קרבן. עוברי רצון הקב"ה מעמידים להם גיהנום. פושעי ישראל מצדיקים עליהם את דין גיהנום, ואין אור של גיהנום שולט בהם, ואפילו ריקנים שבהם מלאים מצוות כרימון, (והא דכתיב "עוברי בעמק הבכא" איירי באותה שעה שמתחייבים בגיהנום, ואברהם בא ומוציאם משם ומקבלם, חוץ מישראל שבא על בת עכו"ם שהיא מושכת ערלתו ואין אברהם מכירו), אבל של עכו"ם אפי' על פתחו של גיהנום אינם חוזרים בתשובה, דכתיב "ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ביו" משמע פושעים עכשיו, ולרב כהנא הכונה שהיו פושעים מעיקרא. ג' פתחים יש לגיהנום, במדבר בים ובירושלים (וי"ל שזה במקום שיוצא עשן בגי בן הינום בין ב' תמרות שהם ציני הר הברזל הכשרות ללולב). וז' שמות יש לו- שאול, אבדון, באר שחת, בור שאון, טיט היון, צלמות, ארץ התחתית, ומכונה גיהנום מפני שזה גיא עמוקה שהכל יורד לה על עסקי חינם (-עריית), ומכונה תפתה מפני שכל המתפתה מיצרו יפול שם. פתח גן עדן אם בא"י בית שאן שפיירותיו מתוקים משאר ארץ ישראל, אם בערביא בית גרם, אם בין הנהרות דומסקנין, בבבל לאבי מעבר ימינא לרבא הרפניא.

המשך סוגית דיומדין

הגמ' חזרת לעסוק בהתר המיוחד למלא מים מבור שהוא רה"י הנמצא ברה"ר, כאשר ממלא לתוך חלל המוקף בדיומדין. והגמ' מבארת מתי צריך להניח עוד פסים בין הדיומדין, והאם תל המתלקט או מחיצה מקנים כשרים לדיומדין.

י"ט: המרחק בין הדיומדין– לר"מ יכול להרחיק בין הדיומדין כמלוא שתי רבקות שבכל אחת ג' בקר, ורוחב כל פרה זה אמה ושני שלישי אמה, ונמצא שהשיעור הוא עשר אמות, וכ"ש שבפחות מהני. ולרבי יהודה בכל רבקה יש ד' בקר, שזה בין שלש עשרה לארבע עשרה אמות והיינו י"ג אמה ושליש. ונמצא שבבור רחב שמונה אפילו לר"מ לא בעינן פסים פשוטים, ואם הבור רחב שתים עשרה לכו"ע בעינן פסין פשוטים, ומשמונה ועד שתים עשרה לר"מ בעינן ולר"י לא בעינן. והבהמות צריכות להיות קשורות וזו חומרא שבה ממעט הרווח שביניהם, אחת נכנסת ואחת יוצאת שזה קולא (עשר שוחקות לר"מ, ולא מצומצמות).

ו' ספיקות ששאל אביי את רבה-

א' האריך בדיומדין כשיעור פשוטין לר"מ עד שהרווח ביניהם היה י' אמות, האם צריך פשוטין להכר, או שהעיקר שאין ביניהם רווח י' אמות, לל"ק אין ראייה מדברי המשנה, ולל"ב מדקתני ובלבד שירבה בפסין ולא קתני ובלבד שירבה פסין מבואר שאפשר גם להאריך בדיומדין.

ב' לר"י אם מועיל פשוטין ביותר מי"ג ושליש שהרי ר"י לא הזכיר פשוטין כלל, וי"ל שבפשוטין אתי אוריא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה, ומאיךך בפשוטין יש יותר הכר מדיומדין.

ג' תל המתלקט י"ט מתוך ד' אמות אם מועיל כדיומד שהרי לענין שבת הוי רשות היחיד (ואם המדרון משופע פחות, אפי' יש בו גובה י' אמות הוי כארעא סמיכתא). ואמור רבה לאביי שאבן מרובעת אמה על אמה מועילה כדיומד כאילו

נחקה בפנים לצורת ר', אם אחרי החקיקה יש בה שיעור דיומד, ורואים כאילו תחקק. ואבן עגולה לת"ק אינו מועיל, ולרבי ישמעאל בנו של ריו"ח בן ברוקה מועילה כדיומד כאילו תחלק מבחוץ שתהיה ישרה ולא עגולה ותחקק מבפנים, (ולת"ק תרי רואין לא אמרינן). ותל המתלקט כאבן עגולה.

ד' חיצת הקנים שעשאה לכאן ולכאן כעין דיומד שההפרש ביניהם פחות מג' ספק אם נדון משום דיומד, אבל אם הקנים מחוברים למטה, לל"ק נדון משום דיומד, וכן מועיל אילן או גדר, ולל"ב אביי הסתפק כשהקנים מחוברים למטה ויש ביניהם ג', אבל כשאין ביניהם ג' אע"פ שאינם מחוברים למטה מועיל לדיומד.

ה' ה' חצר שראשה נכנס לבין הפסים אם מותר לטלטל מהחצר לשם ומשם לחצר. ורבה אמר שבחצר אחת מותר, ואם שתי חצרות פתוחות לשם אסור, ואם עירבו דרך הפתח שבמחיצה שביניהם, לרב הונא אסור שמה יאמרו שעירוב מועיל לבין הפסין כמו שאר שיתופי מבואות שמועיל גם אם אין פתח בין החצרות, ובאמת חכמים תיקנו שיתוף רק במבוי סתום שאורכו יותר מרוחבו, אבל פסים המפולשים מארבע צדדים לא מועיל לתת שם עירוב, ורק אם יש פתח ביניהם מותר, ולרבא מותר, ואם הדרן וערבן -שנפרצה בסוף החצרות פירצה גדולה מועיל לכו"ע.

ו' יבשו המים בשבת מהו לטלטל בין הפסים. ולדעת רבה אסור, דלא נעשית מחיצה אלא בשביל המים, ואם חזרו ובאו מים בשבת מותר, דכל מחיצה העשויה בשבת בשוגג או מזיד או אונס או רצון שמה מחיצה, (ואמנם במזיד אף שהזורק לתוכה בשבת חייב זרה"י מעליא היא, אסור לטלטל בה דרבנן גזרו עליה).

הזורק לבין פסי הבריאות חייב, ואפי' עביד כעין פסי הבריאות ברה"ר ואין שם בור, ואפי' בקעי בה רבים לא אתו רבים ומבטלי מחיצתא, (ולרבי יהודה אתו רבים ומבטלי מחיצתא ויסקל דרך הרבים לצדדים).

שתיה מרשות אחרת בשבת– לא יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ר או יעמוד ברה"ר וישתה ברה"י, דחיישין שמא ימשך גופו למקום רגליו ויוציא הכלי עימו, אלא יכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה, וכן בגת אם ראשו ורובו בגת א"צ לעשר (אפילו במוזגו בחמין), אבל המוציא מן הגת הוי שתית קבע החייבת במעשר.

כ: המשקה בהמתו הנמצאת ברשות אחרת מהכלי, ללישנא קמא אם האדם מחזיק את הכלי שהיא שותה בו ואינו מחזיק את הבהמה באפסר בצוארה שלא תוכל לעקם ראשה לחוץ, בעינן ראשה ורובה דאי לאו הכי חיישין שתעקם את ראשה ויוליך את הכלי אחריה, ואם האדם מחזיק את הכלי ואת הבהמה, יש להסתפק אי בעינן ראשה ורובה. וממה שמצינו **שלא ימלא אדם מים בשבת ויתן בפני בהמתו** ויאחזו הכלי בידו בזמן שהיא שותה, ואיירי שאינו מחזיק אותה, (אלא ממלא ושופך והיא שותה לבד) אין ראייה, דהתם איירי בבהמה העומדת בבית וחלונות פתוחות לה לרה"ר ויש לפניה אבוס ברה"ר גבוה י' ורחב ד' שזה רשות היחיד, וראשו אחד של האבוס נכנס לבין הפסים, ואשמועינן שלא ימלא מהבור ויגיבה הכלי על ראש האיבוס והוא עצמו ילך ברה"ר, אף שמותר לעמוד ברה"ר ולטלטל ברה"י, דחיישין שיתקלקל האבוס ויצא לרה"ר לתקנו ויקח איתו את הדלי, ואף שעל הוצאת הדלי לרה"ר אינו חייב, כיון שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך ולא הוי מלאכת מחשבת (ורק בנתיכין לכך ולא ידע שזה שבת חייב), וממילא חכמים לא גזזרים שמא יבוא לידי כך, מ"מ חוששים שאח"כ יקח את הדלי מרה"ר ויכניסו לרה"ר. וממה שמצינו שמותר להאביס גמל (שאם אינו אווזו בצווארו אינו יכול לתחוב) שראשו ורובו בפנים ליכא ראייה דבנקיט מנא ונקיט לה בעינן ראשו ורובו, דשאני גמל שצווארו ארוך וממילא אף כשרוב גופו מבפנים אם יעקם צווארו יגיע לרשות הרבים.

וללישנא בתרא אם הוא מחזיק את הכלי ואת הבהמה מותר דווקא כשראשה ורובה בפנים, ואם הוא מחזיק את הכלי ולא את הבהמה הגמל' מסתפקת אי מהני ראשה ורובה. וממה שמצינו שלא ימלא אדם מים בשבת ויתן לפני בהמתו ליכא ראייה, כדלעיל.

כ"א. תנאי ההתר בפסי ביראות-

לא הותרו פסי ביראות אלא לבהמת עולי רגלים בלבד, אבל לצורך שתית אדם אסור למלא מים, כיון שהאדם יכול לרדת לבור ולשתות שם, ואם הבור רחב ואינו יכול לטפס מותר אף לאדם.

דווקא בבאר של מים חיים מותר אבל במכונסים אסור, דבעינן שיהיו המים ראויים לאדם, דכיון שמחמת המים זה מחיצה, בעינן מים חשויים.

מותר להחזיק את הכלי בשעה שהבהמה שותה, אם ראשה ורובה בפנים.

בבבל י"א שהותרו פסי ביראות משום דשכיחי מתיבתא, אבל בשאר חו"ל דלא שכיחי מתיבתא שתלמידי ילכו מעיר לעיר ללמוד תורה אסור דלא הותרו פסי ביראות אלא לעולי רגלים וכיוצא בהם שהולכים לדבר מצוה, וי"א שאף בבבל לא הותרו פסי ביראות כיון דשכיחי מיא ולא הותרו פסי ביראות אלא מפני הדחוק.

בורגנים - י"א שבבבל אין הבורגנים מצטרפים לשיעור העיר לענין תחומין, כיון דשכיחי בידקי, אבל בשאר חו"ל מצטרפים, וי"א שאף בשאר חו"ל לא, כיון דשכיחי גנבי שגונבים אותם וממילא אינם חשויים להיות בתים, ואם יש מתוותא (-עיריות חרות שנסתיירו בהם מחיצות בתים) בתוך ע' אמה ושיריים מצטרפות.

גודלה של תורה - דוד ואיוב אמרו שהתורה רחבה מאד ולא פירשו גודלה, וכן יחזקאל לא פירש גודלה, וזכריה פירש ואמר שארכה כ' אמה של הקב"ה ורחבה עשר ואם יפשוט את המגילה יהיה גם רחבה עשרים, והיא כתובה בשני הצדדים נמצא גודלה ארבעים על עשרים, ואילו מידת העולם הוא זרת שזה חצי אמה על חצי אמה, נמצא העולם אחד משלשת אלפים ומאתים מהתורה.

כ"א: והנה ב' דודאי תאנים וכו' - תאנים הטובות אלו צדיקים גמורים, ותאנים הרעות אלו רשעים גמורים, ואלו ואלו עתידים שיתנו ריח.

הדודאים נתנו ריח - אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא. ועל פתחנו כל מגדים - אלו בנות ישראל שמגידות פתחיהם לבעליהם, וי"א שאוגדות פתחיהם לבעליהם.

גזירות דרבנן - אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה הרבה גזירות גזרתי על עצמי יותר ממה שגזרת עלי וקיימתים. זהה בדברי סופרים יותר מדברי תורה, שכל העובר על דברי סופרים חייב מיתה על כולם, אבל בעשה ולא תעשה יש בהם שאין בהם חיוב מיתה, ומה שלא נכתבו משום שהם "ספרים הרבה אין קץ", ורישא דקרא הוא "דברי חכמים כדבנות" אלו דברי תורה שנמסרו למשה על פה ונחלקו בהם חכמי ישראל לאחר שנתמעט הלב ושכחו. כל המלעיג על דברי חכמים נדון בצואה רותחת. כל ההוגה (-מחזר) בדברי

תורה טועם טעם בשר. מעשה ברבי עקיבא שהביאו לו לבית האסורים מים שלא הספיקו אלא לנטילת ידים או לשתיה, ונטל מהם ידיו ואמר מוטב אמות מיתת עצמי ולא אעבור על דברי חבירי, ואם בילדותו כך בזקנותו על אחת כמה וכמה, ואם בבית האסורים ציער עצמו כל כך שלא בבית האסורים על אחת כמה וכמה.

אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה "לכה דודי נצא השדה (אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהן גזל ועריות ושבועת שוא ושבועת שקר, אלא בא נצא השדה ואראך תלמידי חכמים שעוסקין בתורה מתוך הדחק) נלינה בכפרים (בא ואראך אותם שהשפעת להן טובה והן כפרו בך) נשכימה לכרמים (אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות) נראה אם פרח הגפן וכו' (אלו בעלי מקרא ובעלי משנה ובעלי גמרא) שם אתן את דדי לך (אראך כבודי וגודלי שבה בני ובנותי)".

שלמה המלך - בשעה שתיקן שלמה עירובין לאסור להוציא מרה"י לרה"י חבירו, שלא יבוא להוציא מרה"ר לרה"י, ונטילת ידים סיג לטהרות, יצאה בת קול ואמרה "בני אם חכם לבך ישמח ליבי גם אני", וכן אסר שניות לעריות, וע"י כך אוהזים ישראל במצוות ורחוקים מעבירות. שלמה אמר על כל דבר של תורה שלשת אלפים משל, ועל של סופרים אלף וחמשה טעמים. ולימד סימני טעמים, ואסברה במאי דדמי ליה. היתה התורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים ובא שלמה ועשה לה אזנים.

כ"ב. קווצותיו תלתלים שחורות כעורב - שיש לדרוש על כל קוץ תילי תילים של הלכות, ואתה מוצאם במי שמשכים ומעריב עליהם לבית המדרש, ורבה אמר במי שמשחיר פניו כעורב, ורבה אמר במי שמשכים עצמו אכזרי על אשתו ובניו.

הרשעים מקבלים שכרם מידי הקב"ה בעולם הזה כדאם שנושא משוי ומבקש להשליכו, והקב"ה מאריך אף מלהענישם, אבל צדיקים גמורים הקב"ה מאחר מלשלם שכרם לעולם הבא.

עד איזה שיעור אפשר להקיף בדיומדין - שיטת רבי יהודה היא שא"א להקיף ע"י דיומדין אלא בית סאתים, ושיעור זה הוא על הבור עצמו, והבור יכול להיות ארוך וצר, אבל ההקף של פסי הביראות יכול להיות יותר מבית סאתים, דאדם נותן עינו בבורו ולא במחיצתו. ולרשב"א אף בבית סאתים אין מותר ע"י פסי ביראות אלא בבור מרובע, ולא בארוך וצר. ולחכמים דין בית סאתים נאמר רק בגינה וקרפף שאין הקפן לדירה, אבל כאן אפשר להקיף אפי' בית כור או כוריים, כדיר סהר מוקצה וחצר שהקפן לדירה, ופסי ביראות כיון שהמים ראויים לשתית אדם חשיב תשמיש דירה, כלל אמר רשב"א כל שתשמישו לדירה אין שיעור להקיפו, וכל דירה שתשמישה לאויר מותר רק עד בית סאתים.

האם הילוך הרבים מבטל דין מחיצות - אם היתה דרך רה"ר עוברת בין הפסים, לר"י יסלקנה לצדדים, דהילוך הרבים מבטל דין מחיצות, ואף שבב' בתים משני צידי רה"ר סובר ר"י שאפשר לעשות לחי וקורה בשני הצדדים ולטלטל ביניהם, שאני התם שיש ב' מחיצות גמורות בצדדים. ולחכמים הפסים כשרים אף אם לא סילק את דרך רה"ר לצדדים, (וריו"ח דס"ל שירושלים אלמלא דלתותיה ננעלות בלילה חייבים עליה משום רה"ר חולק על החכמים), ומ"מ ס"ל לחכמים בב' בתים משני צידי רה"ר שאסור לטלטל ביניהם ע"י לחי וקורה, ושאני פסים שהם נחשבים כד' מחיצות.

כ"ב: האם הילוך הרבים במקום שאינו נח להליכה מבטל דין מחיצות - לרבנן דס"ל דהילוך הרבים אינו מבטל דין מחיצות, כ"ש שכך הדין במקום שאינו נח להילוך, אבל לרבי יהודה דס"ל שהילוך הרבים מבטל דין מחיצה, אפי' היכא דלא ניחא תשמישתיה כגון תל המתלקט י' טפחים מתוך ד' אמות ורבים מהלכים בו, ואפי' עולים לו בחבל ובמעלות בית מרון שהם צרים ויש שם מעבר רק לאדם אחד, לא חשיב מחיצה, וחייבים עליו משום רה"ר. וכן חצר שהרבים נכנסים בצד אחד דרך פתחים או פרוצות של י' אמות ויוצאים בצד השני דלא ניחא תשמישתיה שהפתחים קצרים ויש גידודים באיסקופה, ומבואות המפולשות לבורות שיחין ומערות, לרבי יהודה היא רה"ר לשבת ולטומאה, ולרבנן רה"י לשבת ורה"ר לטומאה. ושביילי בית גלגול שזה עליה גבוהה וזקופה וכיוצא בהם שאין עבד יכול ליטול סאה חיטים ולרוץ לפני סרדיוט, הוי רה"י לשבת אפי' לרבי יהודה, משום שיהושע היה אוהב ישראל, ותיקן לישראל דרכים במקום שתשמישו נח, אבל מקום שאין תשמישו נח מסרו ליחיד, וממילא בשאר ארצות לר"י הוי רה"ר לשבת.

ארץ ישראל אין חייבים עליה משום רה"ר לרבי יוחנן אלא רק מדרבנן, ולא משום שיש סולמא דצור בצד אחד וחריץ בצד השני, דא"כ בבל הוי רה"י משום שבצד אחד נמצא פרת ובשני חידקל, וגם שאר העולם מוקף באוקיינוס, אלא הכונה למעלות ומורדות שבא"י דלא ניחא דייסה דידהו ואינם דומים לדגלי מדבר שהענן היה מיישר אותה.

פסים לבור ובאר דיחיד וזרבים - לר"ע פסים מתירים לטלטל בבור הרבים מפני שאם יגמרו המים יזכירו זה לזה שאסור לטלטל, ובבאר הרבים, ובבאר היחיד דלא פסקי מיא, אבל בור היחיד צריך דווקא מחיצה עשרה טפחים. ולרבי יהודה בן בבא אין עושים פסים אלא לבאר הרבים בלבד דאיכא תרתי למעליותא, ולשאר עושים חגורה (-הקף של חבלים) גבוהה י"ט, וכן הלכה.

סיכומי 'תמצית'

ניתן להשיג את גליונות סיכומי תמצית החודשיים על הדף היומי / משנה ברורה ומוסר (לפי סדר הדף היומי בהלכה).

- **בנקודות ההפצה**
- **במייל 7692282@gmail.com**
- **בפקס 0799-414144**

בנוסף ניתן לקבל במייל סיכומים על כל מסכתות הש"ס, ועל כל המשנה ברורה, ועל תנ"ך וספרי מוסר, או סיכומים לפי סדר הלימוד של: העמוד היומי, חבורת ש"ס, קנין ירושלמי, דף הכולל, קנין הלכה, תרי דף, אורייתא, אהבת שלום, ומפעל הש"ס.

מבחני 'לדעת'

מבחן שבועי על דף היומי / עמוד היומי / משנה ברורה / הפץ חיים / אהבת הסד / ניתן לעשות את המבחנים מיום שישי עד יום שלישי בשעה 7:00 בבוקר:

- **בטלפון 0737-289-669**
- **במייל 7692282@gmail.com**
- **בנדירים פלוס קופת לדעת.**

הגרלות: בכל שבוע על 500 ₪ במזומן, זיכוי 300 ₪ ברשת 'פה גוף', 100 זוכים בזיכוי 100 ₪ ברשת 'פה גוף'.

מגבית והגרלות

לצורך ביסוס והרחבת מערכת סיכומי 'תמצית' מבחני 'לדעת' מתקיימת בימים אלו מגבית מיוחדת עם הגרלות.

אנו פונים לכל אלו שמקבלים תועלת מהסיכומים והמבחנים לייטול חלק במגבית זו.

ניתן לתרום ב'צדירים פלוס' קופת 'תמצית'

פרטים במודעה המצורפת.

תמצית
סיכומי גזרה, הלכה ומסכת
769282@gmail.com

לדעת
מכתבים שמועדים
בדף החמישי משער, חתום ואמנות ומסד
0737-289-669

מבחרים ב'עמוד היומי'
טבת-שבט תשפ"ה

ינתן לשמוע שיעורים על פרה"ש
ש"ק ומענדלים, משנ"ב, ספרי מוסר ועוד
בטלפון 03-6171132
ינתן לעשות את המבחנים
בטל: 0737-289-669
769282@gmail.com
ובעמדות זריזים פלוס' (דעת)

מבחן 28 < פרשת יתרו

עירובין כ"ד: עד כ"ז:

כ"ד:

קורפין יותר מבית סאתים שהוקף לדירה ותמלא מים, האם מותר לטלטל בו?
א' אסור לטלטל בו.
ב' תלוי אם המים ראויים לשתיה.
ג' תלוי אם רוב הקורפין נתמלא מים או רק מיעוטו.

כ"ה:

איה דבר לא ממש מגודל הקורפין לכ"ז?
א' אילנות.
ב' מחיצה במרחק ג' ספחים מהמחיצה הקודמת.
ג' טיט שאינו יכול לעמוד בפני עצמו.

כ"ו:

לחצר בית סאתים שלא הוקף לדירה ונפרץ במלואו נפרץ, האם מותר לטלטל בו, ומדוע?
א' מותר לכ"ז, כיון שבקורפין אין בית סאתים והחצר הוקפה לדירה.
ב' אסור לכ"ז, משום שהוא פרוץ למקום האסור לו.
ג' אסור לכ"ז, משום שע"י מקום המחיצות יש שם יותר מבית סאתים.

כ"ז:

איה מחיצה נחשבת עשויה לדירה ומטלטלים בתוכה?
א' מחיצה שנעשת אחרי שיש שם דירות, ואין שם יותר מבית סאתים.
ב' מחיצה שנעשת אחרי שיש שם דירות, אע"פ שיש שם יותר מבית סאתים.
ג' מחיצה של בית ולא של חצר וכדומה.

כ"ח:

מה שורש מחלוקת רבי אליעזר ותכמים לגבי ביטול רשות מחצר ולא מבית (גמרא ורש"י)?
א' מחצתו לא נא.
ב' האם התבטל בסתמא מבטל בעין יפה גם מה שלא נילה דעתו או לא.
ג' האם אדם דר בבית בלי חצר או לא.

כ"ט:

באלו מצוות נשים חייבות (גמרא ורש"י)?
א' מצה (כל שבעה), שמחה, הקהל.
ב' איסור אכילת חמץ, שמחה, הקהל.
ג' מצה (בליילה הראשון), שמחה, הקהל.

ל"א:

אלו מהדברים לנהלן מותר לקנות ממעות מעשר שני?
א' בעל חי כולל עור וגיוה, ויין עם קנקן.
ב' בעל חי כולל עור וגיוה, אבל לא יין עם קנקן.
ג' יין עם קנקן ובעל חי עם עור, אבל לא בעל חי עם גיוה.

מבחן 27 < פרשת בשלח

עירובין כ"א: עד כ"ד:

כ"א:

באיה אופן לכ"ז לא נאמר ההתר של פסי ביראות?
א' בשאר ארצות חוץ מארץ ישראל ובבל.
ב' בבור של מים מכותים.
ג' בבור רחב לצורך שתית אדם.

כ"ב:

איה טעם הזכירה הגמ' עירובין כ"ב: למה צריך להזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה?
א' שאם יכשל בדברי סופרים סופו לעבור על דברי תורה.
ב' שמפני שזה קל יותר צריך שמירה יתירה.
ג' שכל העובר על איה דבר מדברי סופרים חייב מיתה.

כ"ג:

באיה אופן מסכימים גם רבי יהודה וגם תכמים שהמקום לא נחשב רשות היחיד?
א' דימויין שהרבים עוברים ביניהם.
ב' מי שיש לו בתים משני צידי רשות הרבים ועשה לחי או קורה בשני הצדדים האחרים.
ג' שתי התשובות אינם נכונות.

כ"ד:

למה ובאיה אופן סובר רבי יוחנן שאין לארץ ישראל דין רשות הרבים?
א' בכל ארץ ישראל, כיון שיש לה מיוחדות בצור ובבני.
ב' בגבולות ומורדות של ארץ ישראל, מפני שזה לא דומה לדגלי מדבר.
ג' רק בירושלים, כיון שיש לה חומה, וא"צ שהדלתות יענו בכילה.

כ"ה:

איה מחלוקת מצינו במשנה כ"ג: לגבי טלטול בינה וקרפף המקופים מחיצה?
א' האם מותר לטלטל באופן שהאורך והרחב אינם שווים ממש.
ב' עד איה גודל מותר לטלטל אם הוקפו לדירה.
ג' האם מותר לטלטל ביותר מבית סאתים כשלא הוקפו לדירה.

כ"ו:

מה היה אורך ורוחב חצר המשכן?
א' שבעים אמה ושניים על שבעים אמה ושניים.
ב' מאה אמה על חמשים אמה.
ג' התורה נתנה שיעור רק למשכן עצמו ולא לחצר.

כ"ז:

באיה אופן אפשר להחיר טלטול בקורפין יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה לכ"ז?
א' פורץ בו ד' אמות וחזר וסוממם.
ב' פורץ בו יותר מ' אמות וחזר וסוממם.
ג' מקרה בה את השיעור העודף על בית סאתים.

מבחן 26 < פרשת בא

עירובין י"ז: עד כ:

י"ז:

אלו דינים נאמרו דווקא במתנה היוצאת למלתחה?
א' מותרים להרעות בהמותיהם יעיר, ופטורים ממים ראשונים ואחרונים.
ב' מותרים לקחת עצים משדות אחרים, ופטורים מעירובי חצרות.
ג' אם אין להם קוברים נקברים במקומם, ופטורים מעירובי חצרות ותחומין.

י"ח:

איה גודל שטח אפשר להקף בפסיו?
א' י"א שאין הגבלה, וי"א עד בית סאתים.
ב' י"א שאין הגבלה, וי"א עד בית עשרה כורים.
ג' י"א שאין הגבלה, וי"א עד חמשים אמה.

י"ט:

האם מותר ללכת מאחורי אשה?
א' באשתי אסור ובאשה אחרת מותר.
ב' באשתי מותר ובאשה אחרת אסור.
ג' אסור בין באשתי בין באשה אחרת.

כ:

האם הרשעים חוזרים בתשובה על פתחו של גיהנום?
א' ישראל כן ונזרים לא.
ב' רשעים גמורים לא ושאינם גמורים כן.
ג' כולם אינם חוזרים.

כ"א:

האם אבן מועילה בתור דיומד?
א' מרובעת מועילה ובעולה לא.
ב' מרובעת מועילה ובעולה מחלוקת.
ג' מחלוקת בין במרובעת בין בעולה.

כ"ב:

חזקת מרשות הרבים לבין פסי ביראות, האם חייב?
א' אם יש שם באר חייב אלא אם כן עוברים שם רבים, ואם אין שם באר פטור.
ב' אף אם אין שם באר חייב אלא אם כן עוברים שם רבים.
ג' אף אם אין שם באר חייב, ואם עוברים שם רבים מחלוקת.

כ"ג:

מדוע אסור לעמוד ברשות אחת ולשתות מרשות אחרת (רש"י)?
א' שמא יתגר גופו למקום רגילו ויוציא את הכלי.
ב' מפני שהמים נכנסים לגופו הנמצא ברשות אחרת.
ג' שמא יביא כלי מרשותו שהוא נמצא בה ויכניסו למים.

מבחן 25 < פרשת וארא

עירובין י"ד: עד י"ז:

י"ד:

איה קורה כשרה לכ"ז?
א' קורה רחבה ספת.
ב' קורה שעמדה חזקה לקבל קורה אבל לא ארית.
ג' שתי קורות זו למעלה מזו ושניהם בין י' טפחים לכ' אמה ובשניהם יחד יש כדי לקבל ארית.

י"ה:

מי שנעשה לחי באמצע המבוי, האם מותר לטלטל במבוי?
א' מותר בכל המבוי.
ב' אסור בכל המבוי.
ג' מותר בחצי הפנימי.

ט"ו:

באיה אופן נתקנו ארבי ורבא בלחי העומד מאיליו?
א' באופן שלא סמכו עליו מערב שבת.
ב' באופן שסמכו עליו מערב שבת.
ג' בבנילי חיים שעמדו תלויה ברוח חיים שלהם.

ט"ז:

איזו פירצה פוסלת מחיצה?
א' פירצה יותר מעשר אמות אפילו העומד מרובה על הפרץ.
ב' פרוץ מרובה על העומד אפילו בפחות מ' אמות, וי"א גם בפרץ כעומד.
ג' שתי התשובות נכונות.

ט"ח:

מחיצה שיש בה הרבה פירות פחות מ' ספחים, מה דינה (רש"י)?
א' כשרה אפילו בפרץ מרובה על העומד.
ב' כשרה, ובכדי שלא יהיה הפרץ מרובה על העומד.
ג' בזה לכ"ז צריך שהיה העומד מרובה, אבל בפרץ כעומד פסול.

ט"ט:

המקף ע"י ג' חבלים, ויש באחד המקומות רוח ג' ספחים, האם זה כשר?
א' למטה פסול, אבל באמצעי או העליון כשר.
ב' למטה ובאמצעי כשר, ולמעלה פסול.
ג' בכל המקומות פסול.

י:

מבוי שניטלה ממנו הקורה או הלחי, מה דינו?
א' י"א שמתוהים לנוגס וי"א שמתוהים רק לאותה שבת.
ב' י"א שמתוהים לאותה שבת, וי"א שאסורים מיד.
ג' לכ"ז אסורים מיד.

ההגרלה הגדולה

הזדמנות אחרונה להשתתפות בהגרלות שיתקיימו בט"ו בשבט!!!

**מגבית מיוחדת עבור מערכת סיכומי 'תמצית'
ומבחני 'לדעת' עם הגרלות מיוחדות, במטרה לזכות יותר
לומדים בסיכומים ומבחנים איכותיים ומושקעים.**

אפשרות ג'

סוף שבוע זוגי
במלון 'גלי צאנז'
או 'כינורות'

אפשרות ב'

מכשיר 'דרימי'
איכותי שואב
ושוטף בפעולה
אחת לנקיון
קל ומהיר של
הבית

סיכויי
זכייה גבוהים!
עד 2 זוכים, עד 800
משתתפים
בלבד.

אפשרות א'

תוכנת
'אוצר החכמה'

**אוצר
החכמה**

הספרייה היהודית הממוחשבת הגדולה בעולם

התורם 18 ש"ח לחודש (או 216 חד פעמי) זכאי לכרטיס אחד בהגרלות,
התורם 50 ש"ח לחודש זכאי 47 כרטיסים בהגרלות, התורם 100 ש"ח לחודש זכאי 107 כרטיסים בהגרלות.

**הגרלה נוספת מוגבלת ל-220 משתתפים בלבד!
ניתן להשתתף רק בהגרלה הנוספת בתרומה של 120 ש"ח.**

דירה משופצת לשבת בצפת המתחדשת!

5 חדרים, עד 12 מיטות + עריסה ומיטת
תינוק, סלון ענק, 4 חדרי שינה מתוכם
שני חדרי שינה המתאימים לזוגות,
מרפסת מקורה חלומית,
נוף מדהים על הכינרת והרי הגולן,
בקירבת בתי כנסיות ובתי מדרשות
חנויות וצרכניות ותחנות אוטובוס,
כעשר דקות הליכה מהעיר העתיקה,
ובקירבת מעיין (המשמש גם כמקוה)
ומסלול הליכה בתוך הטבע
יפה ונגיש.

הזדמנות אחרונה להשתתפות בהגרלות שיתקיימו בט"ו בשבט!!!

ניתן לתרום בטלפון 03-7630585 שלוחה 1450 בעמדות 'נדרים פלוס' קופת תמצית משנה ברורה.

→ בהעברה בנקאית בנק הפועלים (12) סניף 533 חשבון 422736 על שם משה שלום.

ניתן לקבל קבלה לפי סעיף 46 בתרומה ב'נדרים פלוס' דרך קופת הילכתא לדעת לחיות כהלכה. ההגרלה בעורת ד' בחודש שבט ה'תשפ"ה

ההגרלה על דעת המערכת, ובליווי דיין מורה הוראה. לפרטים - 052-7692282 או במייל A0527692282@gmail.com